

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturii
- MNP -*

RAPORT

*privind vizita efectuată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă
din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Giurgiu,
la data de 10 ianuarie 2023*

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare
2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare
3. Recomandări

București – 2023

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție (MNP) în sensul *Protocolului opțional*, adoptat la New York, la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York, la 10 decembrie 1984, ratificat prin Legea nr. 109/2009. Constituția României, republicată, consacră, în art. 11, **obligativitatea statului român** de a îndeplini obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. Totodată, articolul precitat, prevede că *"tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern"*.

În aplicarea mandatului său, potrivit dispozițiilor legale, anterior menționate, precum și a Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, MNP, prin Centrul Zonal București, a efectuat o vizită inopinată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean (IPJ) Giurgiu (denumit în continuare Centru sau CRAP Giurgiu), la data de 10 ianuarie 2023. Vizita a avut ca obiective: verificarea condițiilor de cazare și a tratamentului aplicat persoanelor custodiate în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea MNP.

Echipele de vizitare a fost pluridisciplinară, fiind alcătuită din reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului, de la Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, respectiv: doamna Izabela Cernavodeanu – jurist; domnul Radu-Constantin Miclăuș, medic, colaborator extern, precum și domnul Cătălin Lucian Tudor - reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Fundația pentru Apărarea Cetățenilor” (FACIAS).

1¹. Cooperarea conducerii unității de poliție vizitată cu membrii echipei MNP

Vizita a debutat cu discuții prealabile purtate de către membrii echipei MNP cu reprezentanți din cadrul unității de poliție vizitate, care au dat dovadă de disponibilitate și flexibilitate pentru comunicarea directă cu membrii echipei MNP, respectiv: împuternicit șef Centru – inspector principal de poliție, doamna Corneluța CONSTANTINESCU; șef tură - agent principal de poliție, domnul Alexandru MATEI și alți agenți de poliție. La momentul sosirii echipei

de vizitare în Centru, șefa CRAP Giurgiu era plecată la instanță (Tribunalul Giurgiu) și a revenit în unitatea de poliție vizitată după aproximativ o oră.

Discuțiile au vizat: obiectivele vizitei; aspecte referitoare la organizarea, condițiile și atribuțiile Centrului; starea de sănătate a persoanelor custodiate; durata medie de ședere în arest a persoanelor pentru care au fost dispuse măsuri preventive; respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor custodiate referitoare la informarea unui terț cu privire la reținerea/arestarea acestora, accesul la avocat și accesul la medic, aspecte privind personalul angajat ș.a.

Pe parcursul efectuării vizitei, s-au purtat discuții și cu personalul medical, respectiv: șefa Centrului Medical Județean Giurgiu – doamna doctor Lucica Fereșteanu-comisar șef de poliție și doamna Gudin Maria-asistent medical generalist principal.

2. Concluziile MNP după efectuarea vizitei și întreprinderile avute cu persoanele custodiate de Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu

La data efectuării vizitei, 10 ianuarie 2023, Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Giurgiu (I.P.J. Giurgiu) asigură primirea, înregistrarea, încarcerarea, supravegherea, paza, transferul, punerea în libertate și respectarea drepturilor și libertăților persoanelor private de libertate, în condițiile prevăzute de lege.

Centrul vizitat funcționa în baza dispozițiilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, ale Hotărârii Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, ale Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și a măsurilor necesare pentru siguranța acestora, coroborate și cu alte acte normative (legi, ordine, proceduri și dispoziții subsecvente), precum: Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului cu modificările și completările ulterioare și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2007 privind organizarea și funcționarea M.A.I. aprobată cu modificări prin Legea nr. 15/2008, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 416/2007 privind structura organizatorică și efectivele M.A.I. cu modificările și completările ulterioare.

Schema de personal cuprindea un număr de 17 funcții, respectiv un șef centru (ofițer) și 16 agenți de poliție, majoritatea posturilor fiind ocupate, cu excepția a **4 posturi de agent de poliție**, care erau **vacante**, la data vizitei. Echipa MNP a reținut, ca aspect pozitiv, *prezența personalului feminin* în rândul angajaților.

Principalele atribuții ale agenților încadrați ca lucrători de arest erau cele referitoare la paza și supravegherea persoanelor private de libertate, escortarea și transferul acestora la instanțele de judecată, organe judiciare, parchete sau penitenciare, asigurarea respectării drepturilor acestora și întocmirea documentației specifică liniei de muncă. Supravegherea în camerele de deținere a persoanelor private de libertate era realizată de șeful de schimb sau de agenții supraveghetori, periodic, de câte ori era necesar pentru prevenirea incidentelor între persoanele arestate sau eventualele situații de auto-agresiuni sau distrugerii.

Capacitatea legală de cazare a Centrului era de **21 de locuri**, dispuse în 7 camere, cu **câte 3 paturi** fiecare. Echipa MNP a reținut *lipsa fenomenului supraaglomerării*. Referitor la acest aspect, reprezentanții Centrului au afirmat că în cazul în care se confruntau cu acest fenomen, persoanele private de libertate erau redirecționate către cel mai apropiat centru.

La data efectuării vizitei, erau custodiate **16 persoane private de libertate**, dintre care 15 erau majore și **1 era minoră**. Toate persoanele private de libertate erau de sex bărbătesc. Analizarea documentelor puse la dispoziție de către reprezentanții Centrului, coroborată cu observațiile directe ale membrilor echipei MNP, a relevat că, la momentul efectuării vizitei, nu erau reținute/arestate persoane: de sex feminin, cu dizabilități, consumatoare de droguri, cu afecțiuni psihice, care să prezinte risc de securitate, cetățeni străini și/sau persoane aflate în refuz de hrană. La momentul efectuării vizitei, lipsea minorul, care era plecat la instanță.

Din documentele verificate și din discuțiile purtate cu reprezentanții Centrului, a reieșit că nu au fost înregistrate decese, sinucideri sau tentative de sinucidere ale persoanelor private de libertate în perioada 1 ianuarie 2022 - 10 ianuarie 2023.

În ceea ce privește **condițiile de cazare**, au fost reținute ca **deficiente**:

- amplasarea Centrului la **demisolul clădirii**, în sediul vechi al I.P.J. Giurgiu, din Str. Călugăreni. *Se cuvine a sublinia și reitera recomandarea făcută de Avocatul Poporului încă din anul 2015*, prin Raportul special privind condițiile de detenție din penitenciare și centre de reținere și arestare preventivă, factori determinanți în respectarea demnității umane și a drepturilor

persoanelor private de libertate, respectiv: *"identificarea unor locații care ar putea fi preluate în administrarea unor centre de reținere și arestare preventivă, și, nu în ultimul rând, construcția unor noi centre care să înlocuiască actualele "beciuri", astfel ca acestea să corespundă standardelor europene sub aspectul suprafeței, volumului, ventilației, satisfacerii nevoilor fiziologice în condiții de intimitate, prin alocarea de resurse bugetare adecvate și accesarea unor fonduri europene semnificative"* (p. 143 din sinteza Raportului special, disponibil, online, la adresa https://avp.ro/wp-content/uploads/2020/09/raport_special_mnp_2015_sinteza.pdf, accesată la 16 februarie 2023);

- **accesul la lumina zilei era foarte limitat, aproape inexistent, din cauza amplasării camerelor de deținere la demisolul imobilului și a ferestrelor care erau de dimensiuni reduse. Membrii echipei MNP au remarcat că aceste ferestre se puteau deschide doar din exterior, iar potrivit declarațiilor persoanelor custodiate de Centru, acest lucru se realiza numai de către agenții de poliție!!! De altfel, în cadrul discuțiilor purtate, mai mulți deținuți au afirmat că, din această cauză, sursa de lumină artificială din cameră stătea toată ziua pornită (se putea deschide/închide doar din afara camerei) și era supărătoare pentru ochi;**

- **iluminarea artificială era slabă, iar aerisirea era în mod vădit insuficientă;**

- **camerele de deținere nu erau igienizate corespunzător și nu dispuneau de grup sanitar propriu;**

- *grupul sanitar comun*, situat într-un spațiu delimitat de trecere (culoar/coridor), **necesita lucrări de modernizare** – dușurile aveau instalația veche, ruginită; lavoarele și toalete tip „turcesc” prezentau un grad ridicat de uzură.

- **cazarmamentul, mesele și scaunele din camerele de cazare erau în stare avansată de uzură;**

- **nu exista nicio cameră de cazare dotată corespunzător pentru persoanele cu dizabilități;**

- **nu erau amenajate căi de acces pentru persoanele cu dizabilități.**

Pe parcursul vizitării camerelor de deținere, membrii echipei MNP au observat că în fiecare cameră erau sticle de plastic. Persoanele private de libertate au menționat că le foloseau în timpul nopții pentru satisfacerea necesităților fiziologice, întrucât, după ora 22:00, nu erau scoase la toaletă!!! Or, potrivit recomandărilor Comitetului pentru Prevenirea Torturii (CPT), persoanele din custodia poliției trebuie să aibă acces la toalete curate, în condiții

decente și să dispună de posibilități adecvate pentru a se spăla. Ele trebuie să aibă acces în fiecare moment la apă - Extras din cel de-al 12-lea Raport general [CPT/Inf(2002) 15.

Totodată, membrii echipei MNP au reținut că **minorul custodiat de Centru era cazat cu 2 persoane majore (18 ani și 24 ani)**. Or, în acest fel, **principiul separației pe vârste, impus de cerințele Legii nr. 254/2013, nu era respectat**. Reamintim, pe această cale, că, legislațiile națională și internațională stipulează următoarele în ceea ce privește cazarea persoanelor private de libertate minore:

"Persoanele minore reținute sau arestate preventiv sunt cazate, de regulă, în comun, separat de persoanele adulte." - art. 117 alin. (1) din Legea nr. 254/2013

"... orice copil privat de libertate va fi separat de adulți, cu excepția cazurilor în care se apreciază ca fiind în interesul major al copilului să nu se procedeze astfel, și va avea dreptul de a menține contactul cu familia sa prin corespondență și vizite, în afara unor cazuri excepționale." - art. 37, lit. c, teza a II-a din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989

De altfel și **Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)** subliniază, în *Ghidul privind articolul 5 din CEDO - Dreptul la libertate și la siguranță*¹, actualizat la 31 decembrie 2021, pag. 43, următoarele:

*"Un minor nu poate fi arestat preventiv, decât ca soluție extremă, și pe o durată cât mai scurt posibilă și, atunci când detenția rămâne, totuși, strict necesară, **minorii trebuie să fie separați de adulți** (Nart c. Turciei, § 31; Güveç c. Turciei, § 109)".*

În jurisprudența CEDO, s-a constatat că detenția minorilor împreună cu adulții ar putea conduce la o încălcare a art. 3 sau a art. 5 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului². Totodată, și Comitetul European al Drepturilor Sociale (CEDS) a interpretat în mod

¹ Ghidul privind articolul 5 din CEDO - Dreptul la libertate și la siguranță, actualizat la 31 decembrie 2021, disponibil la adresa: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_ROM.pdf

² CEDO, Güveç/Turcia, nr. 70337/01, 20 ianuarie 2009 – decizie disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-90700%22%5D%7D>, accesată la 17 februarie 2022.

CEDO, Nart/Turcia, nr. 20817/04, 6 mai 2008 – decizie disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-86189%22%5D%7D>, accesată la 17 februarie 2022.

constant **articolul 17 din Carta socială europeană**, în sensul că **minorii, reținuți sau încarcerati, ar trebui să fie separati de adulți**. Nu în ultimul rând, reamintim și Regula 99 din Normele CPT (p. 85), în care sunt menționate următoarele :

" CPT consideră că, de regulă, minorii nu trebuie ținuți în instituții de aplicare a legii mai mult de 24 de ore. În plus, trebuie depuse toate eforturile ca minorii să nu fie ținuți în celule de poliție obișnuite, ci să fie plasați în medii favorabile tinerilor. În acest scop, ar fi de dorit să se înființeze unități polițienești separate pentru minori, astfel încât aceștia să fie mutați cât mai repede posibil din cadrul populației de persoane reținute în mod obișnuit în custodia poliției și duși în locuri speciale de detenție "

Ținând cont de aspectele privind cazarea separată a minorilor de adulți, expuse anterior, membrii echipei MNP consideră că, atunci când centrele de reținere și arestare preventivă nu au camere de cazare pentru minori, ca în cazul de față, **pentru respectarea prevederilor legale naționale și internaționale și pentru a se evita cazarea minorilor cu persoane adulte sau solitar, este recomandabil ca aceștia să fie transferați într-un alt Centru care custodiază minori sau să se aplice măsuri alternative la arestul preventiv (controlul judiciar, controlul judiciar pe cauțiune sau arestul la domiciliu).**

În continuarea prezentului raport de vizită, precizăm că, în interiorul Centrului, *în spațiile comune*, inclusiv în curtea de plimbare, cât și în exteriorul clădirii, existau mijloace tehnice de supraveghere video, montate în scopul prevenirii producerii unor evadări sau a altor evenimente negative.

Apa rece era furnizată în mod permanent de la rețeaua centralizată, iar apa caldă și agentul termic pentru sezonul rece erau asigurate prin centrala termică proprie din dotarea clădirii în incinta căreia funcționa și CRAP Giurgiu. Cu privire la asigurarea igienei personale, persoanele arestate aveau posibilitatea să facă duș zilnic.

Referitor la aparatele de aer condiționat care puteau fi folosite și pentru încălzirea aerului în camerele de detenție, unul dintre polițiștii prezenți a precizat că pornirea sau oprirea acestora se putea face cu telecomanda aflată la îndemâna cadrelor.

Se cuvine a menționa că, referitor la unele dintre deficiențele constatate, din discuțiile purtate cu conducerea unității și documentele prezentate echipei MNP, a reieșit că, în cel mai scurt

timp, Centrul urmează a fi renovat, fiind făcute demersuri, în acest sens, pentru remedierea acestora la Inspectoratul General al Poliției Române și Direcția Logistică.

Nu în ultimul rând, trebuie menționat că, **din cauza amplasării Centrului la demisolul clădirii și sectorul administrativ (birouri de lucru pentru personal ș.a.) avea aceleași deficiențe** (spre ex., lumina zilei foarte limitată, aproape inexistentă; iluminarea artificială slabă; aerisirea insuficientă; spații de lucru foarte mici etc.).

Referitor la respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor private de libertate privind informarea unui terț cu privire la reținerea/arestarea acestora, accesul la avocat și accesul la medic

Din examinarea aleatorie a dosarelor individuale ale persoanelor custodiate, coroborată cu discuțiile purtate cu reprezentanții Centrului, cu personalul angajat, precum și cu persoanele private de libertate, membrii echipei MNP au reținut că: la primirea în Centru, imediat după introducerea persoanei private de libertate în CRAP, șeful de schimb aducea la cunoștința acesteia, *sub semnătură*, posibilitatea de a informa personal sau de a solicita administrației să informeze un membru al familiei sau o altă persoană desemnată de către aceasta, despre locul unde este deținută, drepturile, obligațiile și interdicțiile, recompensele care pot fi acordate, abaterile și sancțiunile disciplinare care se pot aplica, precum și modalitățile de exercitare a drepturilor. Astfel, *la dosarele individuale analizate existau procese verbale semnate de persoanele custodiate – procesul verbal fiind dovada confirmării comunicării locului de deținere și aducerii la cunoștință a drepturilor, obligațiilor, interdicțiilor, sancțiunilor etc. persoanelor custodiate.*

De asemenea, în fiecare cameră de deținere, pe partea interioară a ușii, erau afișate informații cu privire la drepturile și obligațiile persoanelor private de libertate, interdicții, măsuri disciplinare, recompense și programul zilnic.

Având în vedere toate aceste aspecte, membrii echipei MNP au reținut că **în CRAP Giurgiu erau respectate drepturile fundamentale ale persoanei private de libertate** privind informarea unui terț cu privire la reținere/arestare sa, accesul la un avocat și accesul la un medic, toate persoanele intervievate, custodiate de unitatea în cauză, confirmând acest aspect în timpul discuțiilor purtate cu acestea. În acest fel, erau respectate și dispozițiile naționale, cât și cele internaționale, cum ar fi cele prevăzute de Regula 40 din Normele CPT, Capitolul *Custodia poliției* – referitoare la dreptul de acces la un avocat și la un medic, precum și dreptul pentru persoanele implicate de a putea informa un apropiat sau un terț despre deținerea lor.

Însă, se cuvine a sublinia că, **la întrebarea membrilor echipei MNP, respectiv dacă știau că pot beneficia, contra cost, de o examinare efectuată de un doctor la alegerea acestora** (în plus față de orice alt examen efectuat de doctorul chemat de poliție), **majoritatea persoanelor custodiate au răspuns negativ.**

Față de acest aspect, **echipa de vizită consideră că este necesară informarea persoanelor private de libertate și despre această opțiune**, mai ales că atât Normele CPT³, cât și legislația internă⁴ prevăd dispoziții în acest sens.

Aspecte rezultate din întrevederile avute cu persoanele private de libertate

Toate persoanele încarcerate, prezente în Centru, și-au dat acordul de a participa la întrevederile (interviurile) cu membrii echipei MNP. Interviuul persoanelor arestate a avut caracter confidențial, fiind abordate teme privind condițiile de cazare și respectarea drepturilor acestora (informarea unui terț cu privire la reținerea/arestarea acestora, acces la medic, avocat etc.).

Persoanele private de libertate nu au avut rețineri în a face comentarii referitoare la condițiile din arest, cele mai multe dintre acestea precizând în cadrul interviurilor că *"sunt tratate bine de către personalul angajat, că au o relație bună (pozitivă) cu cadrele, că acestea le acordau atenție și reușeau să evite relațiile conflictuale dintre persoanele private de libertate, încurajându-le să se ajute între ele.* Totodată, persoanele intervievate au declarat că nu au fost agresate de polițiști la momentul arestării acestora, că nu au formulat plângeri împotriva personalului angajat și că nu au avut loc agresiuni între acestea și personalul angajat. De altfel, pentru evitarea situațiilor conflictuale, personalul angajat a menționat că alocă mai mult timp decât cel planificat audiențelor cu persoanele arestate/ reținute.

La data vizitei, erau custodiate persoane de diferite vârste și etnii, iar din discuțiile purtate cu acestea a rezultat că în cadrul Centrului nu se făceau discriminări de tratamente bazate pe naționalitate, etnie, religie, origine socială sau alte criterii.

În privința *drepturilor fundamentale* - informare terț cu privire la starea de arest, acces la avocat și acces la medic - majoritatea persoanelor intervievate au declarat că acestea erau respectate.

³ Regula 42 din Normele CPT, Capitolul Custodia poliției.

⁴ Legea nr. 254/2013 – art. 72 și art. 110, coroborat cu O.MAI nr. 14/2018 – art. 32 alin. (4) și art. 136 alin. (5) și Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 – art. 159.

Cele mai multe persoane private de libertate erau însă **nemulțumite de calitatea hranei**, preferând "mâncarea de acasă". Alte persoane încarcerate au precizat că "*mâncarea era ok, iar dacă cereau mai primeau*".

Referitor la drepturile la vizită și convorbiri telefonice, persoanele private de libertate au menționat că erau respectate de către personalul Centrului, precizând că în intervalul orar specificat se puteau efectua convorbirile telefonice (de 3 ori pe săptămână/ 3 apeluri telefonice cu durata maximă de 30 minute), neexistând probleme în această privință. În schimb, în privința *dreptului la vizita intimă, majoritatea persoanelor încarcerate au declarat că nu au solicitat pentru că știau că, în Centru, nu exista cameră amenajată în acest scop.*

În ceea ce privește dreptul la corespondență, persoanele private de libertate au declarat că se respecta procedura, în sensul că aceasta era adusă de către agentul supraveghetor, se desfășura plicul în prezența destinatarului, fără a fi citit și după verificare, se înmâna acestuia, pe bază de semnătură. Toate persoanele intervievate erau convinse că nu le era citită corespondența de altcineva în afara lor. De asemenea, persoanele intervievate au precizat că, în cazul în care doreau să expedieze corespondența, acestea înmânau plicurile agentului supraveghetor, la apelul de dimineață, pentru fi introduse în cutia poștală.

Persoanele custodiate de Centru și-au exprimat nemulțumirea pentru **lipsa unor activități pentru socializare și petrecerea constructivă** a timpului, motiv pentru care membrii echipei MNP apreciază că este necesară organizarea unor astfel de **activități pentru socializare și petrecerea constructivă** a timpului și implicarea persoanelor deținute în astfel de activități, motivat de faptul că acestea petrec 23 de ore numai în camerele de deținere, iar o oră sunt scoase la curtea de aer.

Alte aspecte

Referitor la drepturile persoanelor private de libertate la plimbare și odihnă, legătura cu familia, convorbiri telefonice, cumpărături, corespondență, vizite și pachete, acces la bibliotecă, acestea erau respectate, conform prevederilor legale.

Referitor la posibilitatea de a formula plângeri, persoanele private de libertate erau informate încă de la primirea în Centru despre acest drept, pe bază de proces verbal, sub semnătură.

Referitor la supravegherea persoanelor custodiate, aceasta se efectua direct prin vizitele de la ușile camerelor de cazare, cât și video în spațiile comune în care se desfășurau

activități cu persoanele private de libertate (holurile de acces, curtea de plimbare etc.), acestea fiind monitorizate de la camera șefului de tură.

Referitor la programe și activități educative, de asistență psihologică și asistență socială, persoanele private de libertate aveau acces la bibliotecă. Persoanele private de libertate beneficiau din oficiu sau la cerere, pe bază de consimțământ, de asistență psihologică, asigurată cu specialiștii psihologi ai unității. *Minorului* i se acorda asistența psihologică din oficiu, la introducerea în centru sau atunci când acesta solicita, cât și la recomandarea medicului sau la sesizarea șefului centrului.

Referitor la durata medie de ședere în arest, analizarea documentelor puse la dispoziția echipei de vizită de către conducerea unității de poliție (spre pildă, *dosarele individuale ale persoanelor custodiate* la momentul vizitei, *Registrul evidență a scoaterilor din centru* ș.a.) a relevat că **durata medie de ședere în arest era de 2 - 3 luni**, dar nu mai mult de 6 luni. Conform Codului de procedură penală, durata de ședere în arest, în faza de urmărire penală, poate fi de maxim 6 luni.

Referitor la dosarele individuale ale persoanelor private de libertate, din verificarea aleatorie a unor dosare, echipa MNP a reținut că documentele constitutive erau întocmite corespunzător și îndeplineau legalitatea măsurilor preventive luate de către instanțele de judecată împotriva acestora. Din cele 16 persoane private de libertate custodiate de CRAP Giurgiu, la data vizitei, 15 erau cu mandat de arestare preventivă și 1 persoană minoră cu ordonanță de reținere. La nivelul anului 2022, CRAP Giurgiu a avut un nr. total de **241** operații de încarcerare, dintre care: 197 de persoane în baza ordonanțelor de reținere și 44 de persoane în baza mandatelor de arestare preventivă.

Referitor la utilizarea mijloacelor de imobilizare, din studierea documentelor puse la dispoziția echipei MNP de către conducerea Centrului (spre ex., *Registrul de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare*), precum și din discuțiile purtate cu reprezentanții unității vizitate și cu persoanele custodiate de Centru la data vizitei, a reieșit că la nivelul CRAP Giurgiu, pentru perioada 2022 - până la data vizitei (10 ianuarie 2023), nu a fost folosită forța în niciun caz și nu au fost înregistrate plângeri ale persoanelor private de libertate referitoare la condițiile de arest sau la încălcarea drepturilor.

Referitor la registre și alte documente de evidență, verificarea acestora s-a concentrat doar pe eventuale neconcordanțe sau pe lipsa de informații în rubrici. În general, nu au fost identificate astfel de situații, *cu excepția Registrului evidență camere de deținere (8114/03.01.2022)*, unde, la rubrica "Observații", *nu erau menționate la toate persoanele încarcerate detalii precum: dacă persoana custodiată a fost pusă în libertate sau dacă a fost transferată la penitenciar sau dacă este în arest la domiciliu ș.a.* Au mai fost verificate și alte registre, dintre care amintim: •Registrul evidență scoatere din Centru (8643/27.09.2022); •Registrul de evidență a primirii și punerii în libertate a persoanelor reținute sau arestate preventiv (8189/03.01.2022); •Registrul de procese-verbale predare - primire a serviciului (4289/04.01.2023); •Registrul de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare; •Registrul de cereri diverse – cele mai multe cereri aveau ca obiect, spre ex.: fișa evidență bani, cereri parchet, înaintări adrese ș.a.

Se cuvine a menționa că, la nivelul CRAP Giurgiu, **nu era întocmit un registru special pentru mărci traumatiche sau al semnelor fizice de rele tratamente/abuzuri sau tortură a persoanelor custodiate, nefiind respectate dispozițiile art. 72 din Legea nr. 254/2013, coroborat cu art. 159 alin. (8) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 (dispozițiile se referă la examenul medical) și pct. 74 din Normele CPT, capitolul Documentarea și raportarea dovezilor medicale de maltratare (p. 100), raportat la art. 110 din Legea nr. 254/2013.**

Referitor la hrana persoanelor private de libertate, aceasta era asigurată de Penitenciarul Giurgiu. Pe perioada vizitei MNP, a fost adusă mâncarea pentru prânz, cină și micul dejun de a doua zi. Într-una din marmite era o ciorbă de legume, fără carne (în care plutea o bucată de grăsime); în alta, era o mâncare de varză cu bucăți mici de carne. Într-o altă marmită era mâncare de legume, fără carne, pentru la cină, iar într-o altă marmită era ceai pentru micul dejun de a doua zi. Cu toate că în ziua respectivă nicio persoană încarcerată nu era alocată la regim alimentar, se aduseseră și două borcane cu mâncare de prânz și de cină pentru diabetici. La nevoie, persoanelor private de libertate din arest li se putea asigura regim alimentar diabetic/vegetarian/ musulman. Probele alimentare se găseau la frigider.

Asistența medicală

În clădirea în care funcționa CRAP Giurgiu nu exista amenajat un cabinet medical propriu-zis, cabinetul medicului care avea în grijă Arestul aflându-se în altă parte, respectiv la Poliția de Frontieră (la aproximativ 200 m de Centru).

Înainte de introducerea unei persoane private de libertate în arest, aceasta era prezentată la cabinetul medical, unde medicul sau un asistent medical care aveau în responsabilitate arestul o examina și întocmea fișa medicală. În cazul în care persoana încarcerată era adusă în afara programului de lucru al medicului (luni-vineri - 08:00-15:00) sau al asistenților medicali, acestea i se va face un control medical la depunere de către un cadru medical solicitat de la domiciliu.

Persoanele custodiate, la data vizitei, nu aveau probleme medicale deosebite.

Medicația necesară persoanelor custodiate cu probleme de sănătate era distribuită, de obicei, de către agenții de Poliție.

Referitor la asistența medicală, în cadrul întrevederilor avute de membrii echipei MNP cu persoanele încarcerate, acestea au afirmat că au fost examinate medical în prima sau a doua zi de la încarcerare și că au făcut și radiografie pulmonară. Una dintre persoanele custodiate a precizat că atunci când a făcut o amigdalită acută, a solicitat și a fost consultată de medic în scurt timp (după aproximativ 20 de minute de la solicitare), a primit tratament (inclusiv un antibiotic), și și-a recăpătat în mod satisfăcător (după două zile) starea de sănătate. O altă persoană privată de libertate a susținut că medicul arestului l-a consultat (după aproximativ 2 ore și jumătate de la solicitare) pentru o problemă dermatologică, i-a dat un medicament și i-a promis că îl programează pentru consult de specialitate la dermatolog.

Constatări rezultate în urma discuțiilor cu medicul arestului, cu asistenta medicală de serviciu și în urma studierii unor documente:

Medicul responsabil de arest era doamna Comisar Șef de Poliție Lucica Fereșteanu – Șef al Centrului Medical Județean Giurgiu, medic primar medicină de familie, angajat al Ministerului Afacerilor Interne (MAI) de 10 ani. Doamna doctor își desfășura activitatea la cabinetul din incinta Poliției de Frontieră (cabinet de Unitate), având programul de lucru de 7 ore pe zi, de luni până vineri, între pacienții acesteia aflându-se cadre de poliție active sau pensionate, precum și membri de familie ai acestora, un număr de aproximativ 60 de consultații zilnic. Doamna doctor a precizat că pentru efectuarea controlului medical obligatoriu la depunerea unei persoane private de

libertate în arest sau pentru acordarea asistenței medicale, se deplasa de la cabinet la arest în timpul programului de lucru, cât și în afara acestuia, întrucât realiza serviciu de permanență la domiciliu, răspunzând la solicitări în orice zi și la orice oră.

Medicul de unitate care își desfășura activitatea la Poliția de Frontieră și avea în responsabilitate și arestul a precizat că **era prevăzut și un post de medic medicină generală / medicină de familie pentru arest**, care s-a scos – cel puțin o dată – la concurs, **dar nu s-a ocupat**.

La cabinetul medical de la Poliția de Frontieră era prezent la program normal un asistent medical. În ziua vizitei MNP, era prezentă doamna Gudin – asistent medical generalist principal, angajată de 16 ani ca personal medical în MAI. Asistenții medicali efectuau și program de permanență la domiciliu.

Dacă la depunere o persoană privată de libertate nu prezenta probleme medicale deosebite, un asistent medical completa Fișa de triaj. În cazul în care o persoană privată de libertate avea probleme de sănătate, medicul efectua controlul medical în termen de 24 de ore de la depunere, completând Fișa de introducere în Arest – document în care consemna rezultatul examinării clinice generale. Personalul medical responsabil de Arest dispunea de o schiță anatomică pentru examinarea torturii și a relilor tratamente. În continuare, consemnările medicale se făceau în Fișa medicală pentru arestați (reținuți).

Pentru ca persoanele custodiate de Centru să beneficieze de medicație gratuită, medicul elibera rețetele, iar un asistent medical sau un cadru de Poliție achiziționau – de obicei în aceeași zi - medicamentele de la una din cele trei farmacii din Giurgiu aflate în contract cu MAI.

La cererea unei persoane încarcerate - dacă pacientul respectiv avea recomandare de la un medic de specialitate - și cu avizul medicului responsabil de arest acesteia i se permitea să primească și medicația proprie. Cu avizul medicului responsabil de arest, persoanele private de libertate puteau primi, de acasă, suplimente alimentare.

În camera cu destinație medicală din cadrul arestului nu se găsea nicio persoană. Între dotări erau: un pat, un scaun, o chiuvetă (**neigienizată**) cu apă curentă, respectiv un aparat de urgență (dulap) cu **medicamente, între care unele erau expirate**. Nu erau disponibile medicamente injectabile, medicul precizând că ceea ce ar mai fi necesar, putea fi adus de la cabinetul de unitate, iar în caz de urgență se apela Ambulanța, prin numărul 112, aceasta sosind suficient de repede. Dacă personalul medical de pe Ambulanță considera necesar, pacientul era transportat la Spitalul Județean de Urgență Giurgiu însoțit de o escortă, constituită din personal din Poliție. Atât medicul

responsabil de arest, cât și șeful arestului au spus că în ultimele astfel de situații nu au fost probleme în constituirea escortei, pacientul fiind transportat fără întârziere la spital.

În zona administrativă a arestului erau afișate, la loc vizibil, numărul de telefon al medicului responsabil de arest și programul asistenților medicali responsabili de arest.

Medicul responsabil de arest a precizat că persoanele custodiate de Centru aveau posibilitatea să efectueze, la cerere, și contra cost, analize medicale, de exemplu cele care evidențiază infectarea cu virusuri hepatitice sau HIV; medicul a precizat că, de regulă, persoanele încarcerate nu erau interesate să facă - în acest fel - analize medicale.

Registrul de evidență a solicitărilor la consultații medicale fusese început cu patru ani în urmă. Din analizarea ultimelor consemnări, a reieșit că, în urma unora dintre solicitări, persoanele încarcerate au fost consultate de către medicul responsabil de arest. În urma altor solicitări înscrise în registru, asistenții medicali au fost cei care au realizat un demers medical pentru persoanele private de libertate, de regulă, în ziua solicitării. Totuși, au fost identificate situații în care **solicitările de consultație la medic nu fuseseră onorate în scurt timp.**

Spre exemplu, conform *Registrului de înscriere la medic*, o persoană încarcerată a fost înscrisă în data de 8 decembrie 2022, fiind consultată - conform Registrului de consultații Arest - **după 4 zile.** Referitor la acest aspect, medicul responsabil de Arest a precizat că a fost convocat în interes de serviciu, în provincie. **Au existat și situații - conform registrelor - în care solicitările la medic nu au fost onorate (25 noiembrie 2022) sau nu au fost asumate prin semnătura și parafa cadrului medical.**

Registrul de examinări medicale la introducerea persoanelor private în arest fusese început cu 2 ani în urmă. O înregistrare recentă era pentru o persoană de 24 de ani, unde era notată înălțimea, greutatea, tensiunea arterială și se consemnase că era clinic sănătoasă în momentul examinării și fără semne de violență, înregistrarea fiind semnată de un asistent medical. Majoritatea acestor înregistrări erau **semnate de un asistent medical și, uneori, se regăsea și semnătura medicului.**

În cadrul discuțiilor avute cu persoanele custodiate, una dintre acestea a precizat că urma un tratament permanent cu cinci medicamente pe care le primea de acasă. Referitor la acest aspect, medicul arestului a precizat că **scrisoarea medicală de la cardiolog nu mai fusese actualizată** din 13 octombrie 2020, în urma internării de la Spitalul Penitenciar București-Rahova și că Centrul urma să îi asigure gratuit tratamentul care va fi recomandat după o nouă consultație la cardiolog.

Conform fișei medicale, persoana în cauză a fost examinată medical la depunerea în arest, în data de 19 decembrie 2022, la ora 19:40. Medicul arestului a precizat că **motivul pentru care, la trei săptămâni de la sosirea în arest deținutul nu fusese încă prezentat la cardiolog a fost lipsa acestui specialist din Spitalul Județean de Urgență Giurgiu**. Astfel, pe baza biletului de trimitere eliberat de medicul arestului, în ziua de 21 decembrie 2022 - la două zile de la depunere – persoana respectivă a fost escortată la ambulatoriul de specialitate al Spitalului Județean de Urgență Giurgiu, unde medicul cardiolog nefiind disponibil (nu era prezent, fiind probabil în concediu), cineva din personalul spitalului a indicat să se revină – pentru programare - după data de 10 ianuarie 2023.

Din verificarea aleatorie a unor Fișe medicale, a reieșit că, o altă persoană privată de libertate, adusă în Arest la data de 21 decembrie 2022, a refuzat să efectueze o consultație la cardiolog (Fișa în speță conținea refuzul deținutului - datat și semnat). Medicul responsabil de arest consemnase – cu semnătură și parafă – „medicație proprie”. La 10 zile de la depunerea în arest a efectuat o radiografie pulmonară, în urma căreia s-a consemnat – semnat și parafat de medicul pneumolog – „Fără leziuni active pleuro-pulmonare”. Există declarația pe proprie răspundere a persoanei private de libertate - dată în ziua depunerii în arest - în sensul că nu era alergică la medicamente.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/199 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

**conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă
din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Giurgiu
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. identificarea unei locații în care să funcționeze CRAP Giurgiu, care să corespundă standardelor europene sub aspectul suprafeței, volumului, ventilației, satisfacerii nevoilor fiziologice în condiții de intimitate și care să NU fie situată la demisolul/subsolul vreunei clădiri;

2. amenajarea și dotarea în mod corespunzător a cel puțin unei camere pentru persoane private de libertate cu dizabilități, conform Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora - art. 12 alin. (16), întrucât, la momentul vizitei nu era amenajată o astfel de cameră de cazare pentru persoanele private de libertate cu dizabilități;

3. amenajarea unor căi de acces pentru persoanele cu dizabilități, conform Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 - art. 12 alin. (15), ținând cont că la momentul vizitei acestea nu existau;

4. respectarea prevederilor legale naționale și internaționale cu privire principiul separației pe vârste, respectiv cazarea minorilor separat de adulți, iar în situația în care CRAP Giurgiu nu dispune de suficiente camere de deținere, persoanele minore să fie transferate într-un alt centru care custodiază minori privați de libertate sau să se aplice măsuri alternative la arestul preventiv (controlul judiciar, controlul judiciar pe cauțiune sau arestul la domiciliu), având în vedere că, la data vizitei, un minor era cazat cu doi adulți;

5. asigurarea unui iluminat corespunzător, motivat de faptul că, la momentul efectuării vizitei, camerele erau întunecoase, deși era însoțit și lumina era aprinsă în camerele de deținere. De asemenea, **identificarea unei soluții care să permită ca ferestrele camerelor de deținere să poată fi deschise, în siguranță, pentru aerisire, din interiorul acestora;**

6. efectuarea de urgență a unor lucrări de reparații și igienizare în camerele de deținere, motivat de faptul că, în cele mai multe camere, tencuiala era deteriorată, pereții erau murdari, cu igrasie și umezeală;

7. înlocuirea cazarmamentului aflat în stare avansată de uzură;

8. înlocuirea instalațiile tehnico-sanitare din grupurile sanitare comune, aflate în stare avansată de uzură la data vizitei;

9. efectuarea demersurilor necesare în vederea îmbunătățirii hranei persoanelor private de libertate, având în vedere că, la data vizitei, majoritatea persoanelor private de libertate au declarat că *"mâncarea nu era bună"* și **monitorizarea calității hranei** servite persoanelor private de libertate, astfel încât acesta să respecte standardele de gust, aspect, miros și consistență;

10. informarea tuturor persoanelor private de libertate cu privire la dreptul de a solicita, contra cost, să fie examinată, la locul de deținere, de un medic din afara sistemului (unității de poliție), conform dispozițiilor art. 72 și art. 110 din Legea nr. 254/2013, coroborate cu O.MAI nr. 14/2018 – art. 32 alin. (4) și art. 136 alin. (5) și Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 – art. 159; Regula 42 din Normele CPT, Capitolul Custodia poliției, având în vedere că, la data vizitei, persoanele private de libertate din CRAP Giurgiu nu știau despre această opțiune;

11. întocmirea unui Registru special pentru mărci traumatice sau al semnelor fizice de rele tratamente/abuzuri sau tortură a persoanelor custodiate, în care se va consemna anul, luna, ziua și ora examenului medical, datele de identificare ale persoanei private de libertate, descrierea urmelor de violență, proveniența acestora conform afirmațiilor persoanei private de libertate și recomandările medicale, în baza art. 72 din Legea nr. 254/2013, coroborat cu art. 159 alin. (8) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 (dispozițiile se referă la examenul medical) și pct. 74 din Normele CPT, capitolul Documentarea și raportarea dovezilor medicale de maltratare (p. 100), raportat la art. 110 din Legea nr. 254/2013;

12. organizarea unor activități pentru socializare și petrecerea constructivă a timpului și implicarea persoanelor deținute în astfel de activități, motivat de faptul că aceștia petreceau 23 de ore numai în camere, iar o oră erau scoși la curtea de aer;

13. efectuarea demersurilor în vederea **ocupării posturilor vacante**, respectiv **4 funcții de agent, precum și 1 post de medic** de medicină generală/medicină de familie;

14. asigurarea, fără întârziere, a consultațiilor medicale, necesare persoanelor private de libertate, de către medicul responsabil de CRAP Giurgiu sau de către medicul din specialitatea necesară;

15. preluarea de către medicul responsabil de CRAP Giurgiu, de la persoanele private de libertate, a eventualelor solicitări ale acestora pentru consultații medicale;

16. eliminarea medicamentelor expirate din rândul celor destinate administrării persoanelor private de libertate.

București, 10 martie 2023

